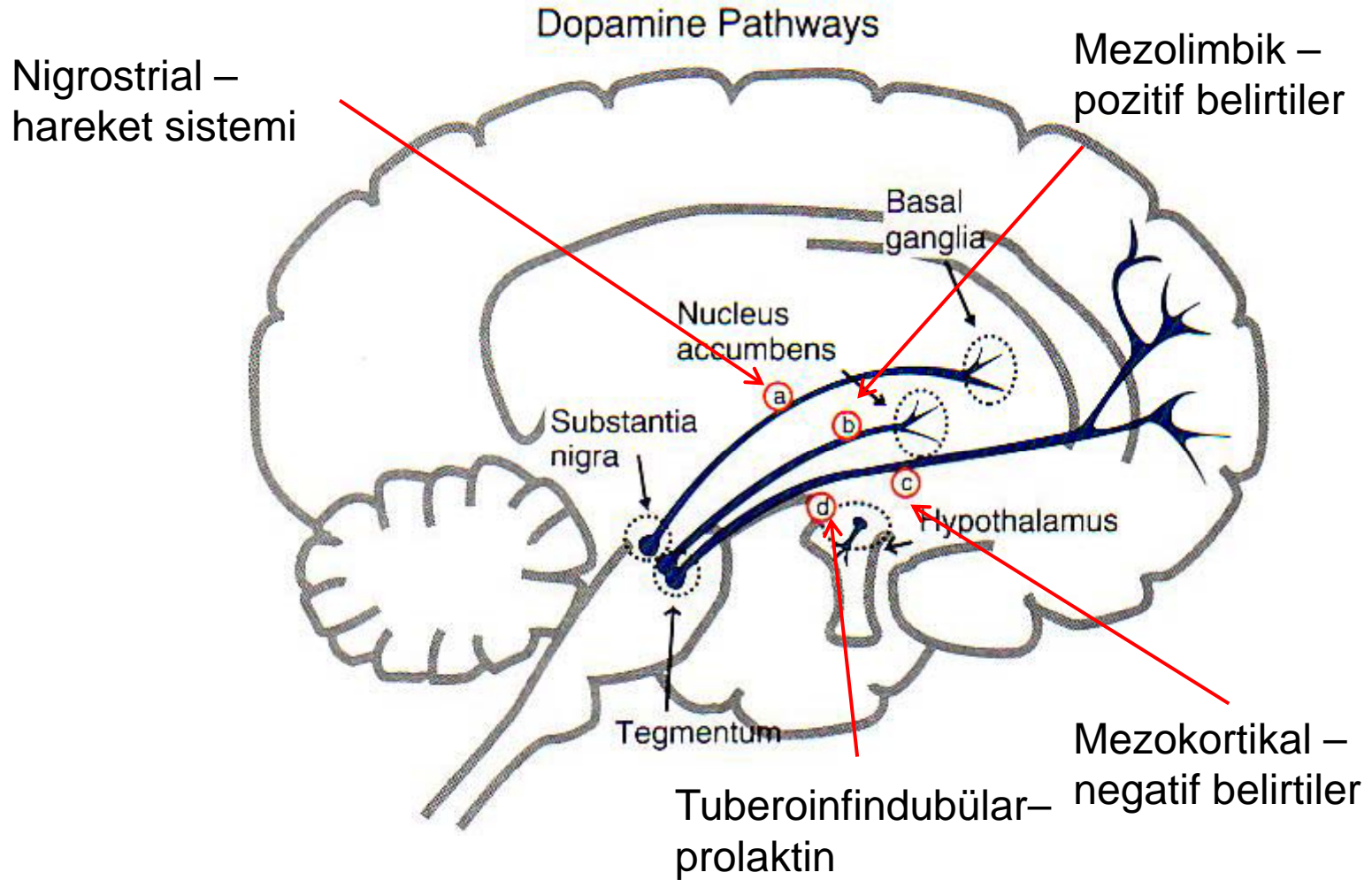

Antipsikotik ilaçlar

Etki mekanizmaları

- Dopamin blokajı yaparlar
  - Mezolimbik yolda blokaj > pozitif belirtiler
  - Mezokortikal yol > negatif belirtiler
- Dopamin ve serotonin blokajı yaparlar
  - Dopamin blokajı > pozitif belirtiler
  - Serotonin blokajı > negatif belirtiler

Dopamin yolları

Prolaktin ve antipsikotikler

- Amenoroje (adet görememeye) neden olur
- Süt salgılamasına ve göğüs büyümesine yol açar
- Risperdal, dogmatil, norodol, solian artış yapar
- Zyprexa, abilify, zeldox, leponex etkilemez

Ekstrapiramidal semptomlar

- Parkinsonizm
  - Bradikinezi (yavaşlık)
  - Rijidite (katılık)
  - Tremor (titreme)
- Distoni (kasılma) – ilk dönemde ortaya çıkar
- Diskinezi (akatzisi – motor huzursuzluk, yerinde duramama)
- Geç diskinezi

EPS tedavisi

- Antipsikotik dozunun ayarlanması
- Akineton – acilde i.v. , bağımlılık yapar, yeşil reçeteli
- Benadryl – sedasyon yüksek
- Sormodren
- Diazem – akatizi ve distonide iyi

Diđer yan etkiler

- Görme bulanıklığı
- Ağız kuruluğu
- İdrara çıkamama
- Tansiyon düşüklüğü
- Kilo alımı
- Çarpıntı
- Fotosensitivite
- Cinsel sorunlar
- Kan hücrelerinde azalma (agranulasitoz)

Nöroleptik malign sendrom

- Ölümcül olabilir
- Ateş
- Rijidite
- Bilinç değişiklikleri
- Kan basıncı değişiklikleri, çarpıntı

Endikasyonlar

- Şizofrenik bozukluk
- Şizofreniform bozukluk
- Kısa reaktif bozukluk
- Paranoid bozukluk
- Psikotik belirti gösteren affektif bozukluklar
- Dirençli anksiyete ve depresyon
- Manik atak
- Tik bozuklukları, tourette boz.
- Deliryum, demans, mental retardasyon
- Dürtü kontrol boz.
- Bulantı, kusma, hıçkırık

Tipik antipsikotikler

- Norodol (haloperidol) – çok etkili, EPS yüksek, tik, tourette'de de etkin, prolaktin artar
- Largactil (klorpromazin) hipotansiyon ve sedasyon etkisi yüksek, kalp hastalarında dikkat!
- Melleril (tiyoridazin) sedasyon, piyasada yok, empotans
- Nörofren (pimozid) – sedasyon düşük, günde tek doz

Tipik antipsikotikler

- Prolixin (flufenazin) –depo formu var, sedasyon düşük, pozitif belirtiyeye güçlü etki, EPS yüksek
- Fluanxol (flupentiksöl)- EPS yüksek, sedasyon az, depo formu var, ajitasyonda etki düşük
- Clopixol (zuklopentiksöl) –sedasyon yüksek, aquaphase formu hızlı etki, depo formu var

Atipik antipsikotikler

- EPS düşüktür
- Prolaktin artımı düşüktür
- Genel yan etkiler düşük, kilo alımı yüksek
- Negatif belirtilere daha etkin

Atipik antipsikotikler

- Leponex (klozapin) –dirençli şizofrenide, negatif belirtiler üstüne etkin, agranulasitoz!!!
- Dogmatil - Sülpir(sülpirid)- yan etki azdır
- Solian (amisülpirid) – yüksek dozda kullanıldığında EPS
- Seroquel (ketiyapin) – 600 mg üstü antipsikotik, çok sedatif
- Zyprexa - Rexapin(olanzapin) – çok sedatif, kilo alımı yüksek

Atipik antipsikotikler

- Risperdal (risperidon) –pozitif belirtilere güçlü etki, EPS olabilir, depo formu (risperdal consta), çocuklarda kullanılabilir
- Zeldox (ziprasidon) – yemekle birlikte alınmalı, kalp hastalıklarında dikkat
- Abilify (aripiprazol) – baş ağrısı, uyku hali yapar

Dikkat

- Hasta ilacı alıyor mu?
- Eksite hastalarda parenteral (ağız dışı) uygulama
- Birkaç gün ile birkaç hafta içinde etki başlar
- 4-6 hafta içinde yanıt değerlendirilir
- Toplumsal ilişkiler ile öz bakım en son düzelir

Sık sorulan sorular

- Beynimi bozar mı?
- Erkekliđimi öldürür mü?
- Bu beni kaskatı yapıyor?
- Beni kaskatı yapar mı?
- Ne kadar süre kullanmam lazım?
- Ben deli miyim, bu deli ilacı!